

No més drets sense deure.
No més deure sense drets.
Els drets individuals són imprescriptibles. Inlegislables é INGANANTIBLES. • Legislar la Llibertat baix pretext de garantir-la, és cometre atentat contra ella. • La llibertat propia acaba allí hont comensa la llibertat ajena. És lícit, doncs, al individu fer tot lo que no perjudiqui á un altre. • L'embruít milionari que baix pretext de mentida moralitat y á la sombra de sas riquesas mal adquiridas persegueix á qui critica sos vicis y la societat qu'els consent, és un dels sers més envilit, degradats y despreçiables de la Naturalesa. •

PERIÒDIC POLÍTIC VERMELL

LA TRAMONTANA defensa els principis liberals més avançats, sense mistificacions ni atenuants de cap mena, tant si es veu perseguida per hipòcrites farsants, com si sent l'aplauso de la gent veraderament honrada y digna. • **LA TRAMONTANA** en política defensa sem pre al més avançat contra el més reaccionari, y sosté la necessitat d'una gran reforma social que transformi el mode de ser del productor, avuy supeditat al capitalisme. • **LA TRAMONTANA** no està afiliada á cap partit, servint els interessos generals de la llibertat sens compromisos ni preocupacions de sectari.

La salut del poble és la suprema llei

La TRAMONTANA és el periòdic qu'es publica en idioma català més avançat en idees polítiques, religioses y d'economia social

El Treball és la primera necessitat

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Espanya, 1 pesseta trimestre.—Estranger, 3
Las suscripciones se pagan per anticipat

ADMINISTRACIÓ: Carrer de Ponent, n.º 1, 1.ª, BARCELONA

Perls pagos s'admeten libranças del *Gran Mátuo*, lletres de facil cobro y sellos de 15 céntims. No s'admeten libranças especials de periòdica.

PREUS DE VENDA

Número solt, 5 céntims.—30 exemplars, 1 pta.
Surit á llum puntualment cada diumenge

PER SALVAR L'HISENDA

Buscant riquesa amagada
va per camps y per ciutats;
am fatlera tant marcada,
el final de la jornada
serà... res entre dos plats.

CONSIDERACIONS

SOBRE NOSTRA SENTÈNCIA CONDEMNATORIA

Un efecte d'extraordinària admiració ha produït per tot arreu el fallo del Jurat de la setmana passada, pronunciant per primera vegada a Espanya un veredict que pugues donar llog a una sentència de prop de quatre anys de presirís per delict d'impremta y per qüestions religioses.

Aquet retràs en las costums d'un poble que vol ésser lliure, ha causat dolorosa impressió per tot arreu, y ja per medi de la premsa com per conducte de moltes dotzenes de missives a tal efecte rebudas, de per tots costats han plogut protestas morals contra aquet veredict y consegüent fallo condemnatori, probant això que de fet las costums liberals están molt més arreladas en el nostre poble qu'en las institucions qu'el regeixen.

Y, no obstant, tots els que s'han estranyat d'aquesta nostra condemna, molta més estranyesa haurien sentit si haguessin tingut coneixement detallat de la causa y de las sevas circumstancies, és a dir, si haguessin estat en autos, que s'en diu en autos judicials, perquè llavors l'estranyesa s'els hauria convertit en estupefacció en alguna cosa més admirable encare.

En primer lloc haurien vist qu'es tractava d'un escrit altament innocent, lèxat a Sant Celoni, sobre fets ocorreguts en aquella població y contats per un dels seus veïnats. Després s'haurien fixats en las declaracions del propi fiscal de la causa en l'acte del judici oral, afirmant que quedava plenament demostrat qu'el processat no era l'autor del sueltó, sinó que, pel contrari, no quedava llog a dupte de que aquet l'havia escrit una personalitat coneguda, real y efectiva, quin actual padroneró s'ignorava ó es suposava qu'era a l'estranger, y fins que potser ja havia mort. Y el ministeri fiscal va sostenir l'acusació no més que dihent que no s'havia provat que l'autor de la carta estés domiciliat a Espanya, cosa qu'era sencillíssima d'obtenir, si es volia, demanant de moment el corresponent certificat a l'arcaldia de Sant Celoni. Doncs, no senyor: ni el fiscal, ni la defensa, ni el Tribunal de dret, va pensar en voler obtenir tal prova, qu'era facilíssima de proporcionar, si es que més proves necessitaven, puix qu'els testimonis de Sant Celoni tota coneixien a l'autor de la carta denunciada en concepte d'ésser vehi de dita població quan va publicarse.

La causa criminal per la que s'ens ha condemnat a 3 anys, 6 mesos y 21 dias de presó correccional y 250 pessetes de multa, pod ben dirse la causa de las *casualitats*, puix comensaren en la denuncia y han acabat amb la condemna, sense las qu'encare pugan venir.

Era la setmana dels agorrotaments de Jerez. Dijous a la nit, com de costum, es van portar els exemplars que van a fca, a la Administració de correus, y dividires a primera hora va ser presentat el número a Governació. Doncs, el dijous a la nit sembla que ja hi havia ordre de detenir-lo, puix aixis va ferse amb varios paquets, y encare gracias que no van ser detinguts tots. ¡El pobre es veya ja perseguït abans de presentat! Era aquell una especie de número *monato*, com sant Ramon.

Es va denunciar la lámnia y una carta de Sant Celoni; y el dibuixant, home que no vol brocs amb la justicia ni professar cap idea que li pugja justificar el passar plassa de martir, fuig; y l'autor de la carta de Sant Celoni, a pesar de qu'era un home d'ideas, fa el mateix, no sabem si per por ó per voler fugir de la dona y las criatures. Y carrega el *Demoni gros* amb els neulers de las dugas denuncias.

Arriba la causa a plenari, s'obra el judici oral, es convoca el Jurat, y... ¡abocan, noy, de casualitat!

En primer llog, la majoria dels jurats convocats fan cara de sagristia y olor d'incensal... No obstant, entre els 40 subjectes cridats, s'en coneixien cosa d'uns deu ó dotze com a republicans, ó a lo menos d'ideas de tolerancia en materia religiosa. Mes ¡oh desgraciada casualitat! ¡D'aquestos no en sorti ni un en el sorteig! Tots els que van quedar eran tant sols coneguts, ó no n'eran, per las sevas ideas religioses fins a la exageració. Fins s'ens va dir que hi havia un xantre de capella...

Comensa el judici. A judici de tothom que entent en materias criminalistas, queda matemàticament probat qui es l'autor de la carta de Sant Celoni y no prou ben determinat el de la lámnia; el delicté perseguït per la publicació d'aquesta, duya pena petita; el de la carta grossa; creya tothom qu'el fiscal retiraria l'acusació de la carta y las ostindria per la lámnia... Doncs dona la casualitat de que, retirante, efectivament, una de las dugas acusacions, el fiscal retira la de la lámnia y sosté la de la carta...

No volem continuar pel camí de senyalar casualitats desgraciadas pel processat, perquè no dongués la casualitat de tornarhi a pendre mal de nou amb aquell ditxós judici. Com qu'es celebrava en dimars y ademés era *semana santa*, per forsa tenia de resultar fatidic per nosaltros... No semblava sinó qu'es tractés de crucificar a algú...

En un detall d'aquet judici, que quasi passà desapercbut per tothom, tenim necessitat de ficarnos y cridar l'atenció dels nostros lectors. A conseqüència de no haver pujat a l'informe el Sr. Vallés y Ribot, y podser perquè el defensor qu'el substituï estava més preparat pera fer la defensa de la lámnia que la de la carta, va resultar algun xic deficient la defensa, no tant per això que no resultés clarament rebatuda l'argumentació fiscal en la part de considerar penable la carta y masegat el cabell en que va agafarse de que no estigües l'autor conegut domiciliat a Espanya. Mes el processat sabia qu'existien en el sumari y en el rollo de la causa declaracions y documents que deixarien aquell cabell plenament trencat, y a l'arribar-li el torn de poder fer ús de la paraula, ho intentà pera fer constar aquestos extrems, comensant per dir que ja sabia que tenia aquell dret que li concedia l'article 66 de la ley del Jurat en concordancia amb el 739 de la ley d'Enjuiciament criminal, al sentur lo qual el President tingué a bé dirli que no es ficués en lleys, y al replicar-li ó anar-li a replicar el processat qu'els articles de la ley que li donavan el dret de dir lo que cregués convenient a la seva defensa no li privaban de ficarse amb las lleys, el president el cridà a l'ordre, per lo qual el processat, am prou recansa, va renunciar a dir tot allò que tant li convenia, com era lo de fer constar las declaracions de dugas parentes de l'autor de la carta en el sumari, varios documents del rollo, de lletra y firma del citat autor, ja tingudas per indubitadas a conseqüència del oportú coiteig, y algunas consideracions sobre la especialitat del delicté d'impremta, sostenint que quasi sempre, segons el Códig Penal, tenian de concorre dugas circumstancies eximentes, com concorrien en aquell cas, la del n.º 11 de l'article 8 del Códig citat y la de falta d'intenció, que, junt amb la de *libertat* y la d'*inteligencia*, són las tres circumstancies determinativas d'acions voluntarias, que són las úniques penables segons l'article 1.º de l'esmentada ley penal.

Y arc aquí ve la reflexió que teniam de fer als nostros lectors. Si els articles de la ley autorissan al processat a dir lo que tingui per convenient a la seva defensa no li privan de ficarse amb las lleys, am quin dret, am quin motiu, am quin rahó, el president del Tribunal no va deixar dir al processat lo que sobre lleys tingües per convenient, mentres no induís a la desobediencia d'ellas, ó, en una paraula, mentres, no faltés a la ley?

Nosaltros no ho sabem entendre. Els dos articles de la ley invocant els quals anavam a parlar són els següents: Diu la ley establint el judici per jurats:

Art. 66. Terminados los informes, el Presidente preguntará a los procesados si tienen algo que manifestar por sí mismos al Tribunal.

Si contestasen afirmativamente, les concederá la palabra, permitiéndoles decir todo cuanto creyeren conveniente para su defensa, o para consentir que ofendan con sus palabras al Tribunal, si faltan al respeto al Tribunal, ó a las consideraciones debidas a las demás personas.

Y l'article concordant amb aqut de la ley d'Enjuiciament criminal diu aixis:

Art. 739. Terminada la acusación y la defensa, el Presidente preguntará a los procesados si tienen algo que manifestar al Tribunal.

Al que contestare afirmativamente le será concedida la palabra.

El Presidente cuidará de que los procesados, al usarla, no ofendan la moral ni faltan al respeto debido al Tribunal, ni a las consideraciones correspondientes a todas las personas, y que se ciñan a lo que sea pertinente, retirándose la palabra en caso necesario.

Com es veu, no hi hà, doncs, en els transcrits articles de la ley, la més petita privació, directa ni indirecta, de qu'el processat pugja ficarse am las lleys; y si alguna rahó de caracter moral pod invocarse, creyem que, tractant-se d'un delicté d'impremta, a quin acusat s'ha de suposar sempre, a lo menos, relativa ilustretració, la rahó moral ha de ser sempre la de deixar-lo dir... mentres no transpassi cap dels límits per la ley assenyalsats.

El President no ho va entendre am nosaltros aixis, y nosaltros, imitant lo que respecte als jurats estableix l'art. 58 d'aquesta ley, li dihem: Si ho ha fet bé, Deu ó els seus concinatsans li premien; y si no, que li demanin.

Però consti que tenim dret a creure que, si ens hagües deixat dir, el Jurat no hauria pronunciat veredicté de culpabilitat, y fins que podria això donar llog a interposar un recurs de casació per quebrantament de forma si s'hagües formulat a temps, per qui podia ferho, la oportuna protesta.

Y no volem ja cansar més als nostros lectors parlantlos d'aquesta causa y las sevas desgraciadíssims y molt especials incidencias.

El recurs de casació per infracció de ley està ja interposat en principi, haventse dissipat presentant l'oportú escrit a la sala sentenciadora preparantlo.

Al tancar aquet treball no podem per menos de fer constar el nostre agrahiment a tota la munió d'amigs, companys y coneguts que s'ens han ofert am motiu de la condemna de que havem sigut objecte, y que per altra part amb orgull l'ostentem en el nostre pit com honrosa creu guanyada en la noble lluita de las ideas, fent promesa a tots en particular y al públic en general de que, vingui lo que vulgui, ni ens arredranarà contratemps ni ens abatiran persecucions, considerantnos tant més honrats y felissos quant més poguem demostrar el tresp del nostre cor en l'enaltiment dels ideals a quina defensa estem consagrats.

LA CARITAT DELS FRARES

Tothom està enterat de l'infame atropell com a l'Escorial en la persona del desgraciad nen Pedrin. Tothom sab fins els més petits detalls de l'aqueros succés que tant ha preocupat l'atenció de tota Espanya, però ningú ha pensat en las causas que poden haver produït aquets efectes, ó almenys ningú las ha exposadas com vaig a ferho am tota la senzillesa qu'em siga possible.

Dig aquets efectes perquè, segons la premsa, ja en época bastant llunyana va ser condemnat un subjecte, en el mateix poble de l'Escorial, a morir cremat pel mateix crim de qu'es creu avuy autor an el Chano.

En el santuós convent de l'Escorial, desde que va ser erigit per Felip II, hi medran freres, que com a tals passen la vida contemplativa, no produint cap fruit en bé de ningú, ja que de sobras sabem qu'es freres no s'han dedicat may a cap treball d'utilitat.

Doncs bé: aquets freres reparteixen diàriament la sopa a tots els qu'es presentan a buscarla. Si això els va valguer en algun temps per ferse amos de totas las vilas y pobles, puix am la seva caritat es feyan seus a la major part dels habitants dels flogs petits (qu'eran abundants), també veyan imprevistos y sense posarhi correctiu com darrera de la sopa per ells repartida s'hi criaven un immens nombre de ganduls y viciosos, qu'á la forsa havian de donar molts disgustos a l'humanitat.

Els han continuat las sevas costums fins als nostros dias, y això ha fet qu'entremti de la febre de progrés y d'activitat desplegada hi hagües alguns pobles, com n'es ben exemple l'Escorial, ahont el viatger no hi veu quasi cap industria ni cap mena d'allicient per guanyarse la vida els seus habitants, en els quals, naturalment, reñantse de la sopa que reparteixen els freres, hi viuen infinitat de families entregadas per complet a l'oci, y, per lo tant, a la més gran degradació.

Res produex tant mals efectes com l'ociositat. Comensa l'individu per ésser indiferent a tota passió noble, ja que res l'importa lo que fassin els demés, y de dia en dia creixen en ell las passions desordenadas, dominant sempre las lascivas y brutals, valentes de tot, fins de l'assassinat, pera satisfacer els seus irracionals propòsits.

Això és lo que resulta generalment d'aquesta caritat, més a més si l'oci aquest ja és hereditari, com succeeix en freqüencia.

En l'Escorial existeixen families que veraderament pel seu miserable estat mereixian gosar de la caritat, ja qu'aquesta avuy s'imposa; però aquestas families, acostumadas a guanyar amb el seu suor lo poc que menjan, tenen massa dignitat per presentarse, ells, que treballan tant com poden y els es possible, a recullir una caritat feta per homes que

res fan, y que verdaderament saben qu'aquella sopa és feta a costas d'aquell qu'es dona vergonya d'anar-la a buscar.

Aquet és el resultat de la caritat mal entesa. Aixís és que moltes famílies que treballant es guanyarien la vida, y a més d'ésser útils als demés, podrien procurar-se alguna expansió, y, relativament, il·lustrarse; entregats al vici y a l'ociositat, criats en mitj de l'ignorancia, converteixen las sevas casas en burdells y cometem actes tant horrosos com el succés al nen Pedrin.

No hi ha dubte qu'eis governants haurien de tenir aixís en compte y fer eis possibles per extirpar aquest càncer que posa un estigma a las nostras costums.

Es molt sensible qu'en aquets temps d'il·lustració en que las idees regeneradoras tenen camp obert en todas las classes de la societat, es toleri que hi hagi qui fomenti la ganduleria en tant alt grau, sigui ó no sigui en benefici propi. Per lo tant, tots hem de procurar arribi el dia d'espurgar aquesta mala herba de entre nosaltros, per aixís extirpar l'ociositat y degradació de certa classe que ben conduhida pod portar un relos gran a la producció y a las libertats humanas.

Madrid, Abril de 1893

FRANCISC CRUIC

LAS CREUS D'UN CASAT

Fa mitj any que sog casat. Sols mitj any! Ves qui ho diria qu'amb el casori seria l'home més infelicitat!

Jo qu'em treya sense enganya troba' una dona com cal, que tinga bona moral, que no em parli de reganyas y qu'amb el trascur de dia anya sigui ma fel companyera, que no fos gens talanera com es a cada moment, que té un gònit més dolent que qualsevol pescatera.

No em deia may en repós cada dia em mou tribul: quand no em tracta de gandul, em diu tonto y fins talos, y si em poso jo rabios, fent el paper d'enfadat, comex amb el meu posat que em disgusta sa presència, y encare, per més paciència, em dona un gran estofet.

Jo no sé, em veig aburrit. De tant sentir-la en la fastig. Lo seu gust de dar-me castig tant de dia com de nit. Sols cridar es soni dalt, moure greixa es son consol: molta cops per re em mou un vol, y jo, senyors, trancament, per viure tant malament, preferies dormir sol.

Vaig ser trompa, la vritat, y casi ho vareig ser massa. Tant-cobro qu'una carfassa aze mi m'hagués donat quand jo tot, il·lusionat, del seu elegant pamet, li vaig dir tot satisfet si es volia casa' am mi, y ella va dirme que sí. ¡Què hi farem, si ja está fet!

Amb ella tanc carregat una diosa capritosa quand tot just veu una cosa que li agrada per menjar, tot seguit ho va a comprar sens demanarme permis, gastante els centims aixís que jo guanyo als molts prime, pro jo pitjé es... qu'esta plena de cinc mesas ó bé sis!

Aquet batig m'encaparral. Quants gastos a sobre meu em cauran dintre temps breu, qu'em salaran la gutarral! Y está clar: paga, panarra, qu'el rector pugnics avocra, paga costas per mitja hora, que molt bé s'ho fan pagá, paga lecs, paga escola, y paga la llevadora.

Quand hi penso la vritat, m'estig donant al dimoni, porque se, amb eis matrimonis, lo que patex un casat. May m'ho haguera figurat qu'essa vida tant somniada, y per mi tant desitjada, tantas penes reportés. Prò el que m'agradava més es si tindrè... festonada!

J. FERRANDELL VENTURA

L'eminet juriconsult y popular home públic D. Nicolau Salmerón y Alonso, diputat pel districte de las Aforas de Barcelona, y gefe del partit centralista republicá, s'ha encarregat de la defensa devant del Tribunal Suprem del recurs de casació per infracció de llei interposat pel director d'aquet periódic contra la sentència en que per atacs a la religió católica s'el condemnavá a 3 anys ó mesos y 31 dias de presó correccional y 250 pesetas de multa.

Atesa la justicia de la nostra causa y la calitat del defensor que s'encarrega d'ella, cal esperar... l'absolució ó la prova de que la llei actual no garantisa, ni molt menos, la llibertat de l'emissió del pensament.

Ja s'han obert las Corts dels fusionistas (a) Galliner nacional.

Com de costum, la sessió inaugural ha resultat solemnisssima, fastuosa, brillant, enlluernadora.

Els trajos de la cort, el luxo, la lluentor per tot que brillava, poden servir de consol a l'obrer que no té pa, al petit burgés que no pod pagar la contribució y tot se li tornan mals de cap y deutes, y a tot el pais productor, que ja no li queda ni camisa pera taparse las vergonyas... que li fan ensenyar els qu'el despullan.

Encomanemnos a Santa Revolució beneyta, patrona dels desheretats.

Y encenemli molts ciris dels que fan fum d'olor a la pólvora.

Qu'és lo qu'es necessita pera que fassin efecte aquestas pregarias.

En la reunió preparatoria de las Corts ja van comensarne a passar de crespas, una de seria y una altra de divertida.

La primera va ser una nota aguda donada pel Sr. Salmeron, fent constar que protestava del jurament a qu'el obligava el reglament del Congrés de prometre fidelitat al rey y a la monarquia, per quan els elector republicans han votat als diputats del seu partit pera que vinga la república y no per jurar altres cosas.

Y d'aixó s'en van fer creus alguns diputats de la majoria, y fins alguns protestavan de la protesta, resultant uns católics protestants per partida doble.

Peró ja ha vist res més tonto qu'aixó d'obligar a jurar ó a prometre fidelitat a lo que, no ja s'estima, sino qu'es desitja de tot cor que s'en vagi ben prompte al botavant?

Igual que si a mi m'obliguessin a confessar y a combregar cada semana. ¿Deixaria per aixó d'ésser tant antireligiós com iog?

Al revés, que sentint una nova tirania sobre la meva conciencia, m'aferraria més y més encara en la necessitat de ferla desapareixe prompte y bé.

Doncs apliquem el quinto amb el jurament dels diputats.

Y am tot lo que siga obligar a algú a ferli fer actes que no resultin fills de la seva espontánea y liberrima voluntat.

La companyia del tranvia de l'Anglés ha sollicitat privilegi exclusiu pera poder circular solament eis seus cotxes pel centre del passeig de Gracia.

Y per que no demana també l'exclusiva pera salar tranzeunts?

Sempre fóra un consol saber que no més ens podria esclafar l'Anglés, y en fugint dels seus vehiculs ja estariam salvats de certas desgracias.

¡Vaja, home! Si tant amic és dels privilegis ¿per que no demana aquest?

Ara si que creyem que va de bo lo de las economias, y qu'els presupostos m'els saldan eis fusionistas amb un superavit de més de 40 milions de mil·lèsimas de centims de ral cad any.

Nada menos que s'ha acordat en consell de ministres donar a cada peó de camins un kilómetro més de carretera per conservar, a fi de puguer despataar a uns quants peons d'aquestos que s'ocupan per camins del Estat.

Y quina llástima qu'al costat d'aixó no s'ha gin tornat a aumentar las pagas als generals!

La llista civil, el clero, eis militars, las grosas cessantias, tot aixó no es pod tocar; pero la conservació de las carreteras y eis peons camineros aixó sí.

¡Sempre suprimint la xocolata del lloro!

Ja ho veig.

Per qu' volen qu'es conservin eis camins y carreteras d'Espanya, si am las pagas que donem al clero sempre tenim ben aplanat y com nou de trinca el cami d'anar al cel?

Cristo qu'ho entengui y eis seus parents qu'ho arreglin lo qu'está passant als obrers presos pel militar a consecuencia dels successos del Calvo-Vico.

Com ja vam dir als nostros lectors, fa unas tres semanas varen presentar el matrimoni Gurri-Glarumunt, per consell é iniciativa nostra, un escrit al jutjat instructor militar demanant la llibertat provisional, a tenor de lo que preceptuan eis articles 472, 473 y 477 del Códig de Justicia Militar.

Doncs bé: en contestació an aquell escrit, dimars a la tarde s'els va notificar la següent diligencia.

En Barcelona, a tres de Abril de mil ochocientos noventa y tres. El Señor Jefe instructor, en cumplimiento de lo dispuesto por la Autoridad judicial de este distrito, acordó que los procesados Domingo Mir Durich, Antonio Prats Vila, Teresa Clarumunt-Gurri y Antonio Gurri Vergés, sean puestos en libertad provisional mediante fianza de cinco mil pesetas cada uno y con la obligación de permanecer en esta Plaza durante la tramitación de esta causa y de presentarse en este Juzgado cada tercer día, debiendo los tres primeros ser puestos en las cárceles nacionales de esta Ciudad a disposición del Juzgado de primera instancia é instrucción del distrito del Norte de esta Ciudad, y que se notifique este acuerdo a los interesados. Lo que se hace constar por esta diligencia, que firmó el señor Jefe comisionado de Secretaría, de que certifico.—Mazo. Rubricado.—Enrique Ferrás. Rubricado.

Es copia de la diligencia que en el día de hoy se ha notificado a Antonio Gurri Vergés. Barcelona a cuatro de Abril de mil ochocientos noventa y tres.—Enrique Ferrás.

Are bé: aixó, per nosaltros, és un bullit que no hi entenem res. En primer llog es senyala fiança, a pesar de qu'el Códig de Justicia Militar no en parla més que per cubrir responsabilitats civils, de lo qual resulta que pera senyalar aquesta s'ha tingut d'acudir als procediments de la ley d'Enjuiciamiento criminal ordinaria. En segon llog, no es senyala de quina classe té d'ésser aquesta fiança, si bé suposem que pod ser de la clase personal, tant perquè per las responsabilitats civils en materia militar no més s'admet la personal, segons la regla 4.ª de l'article 528 del Códig de Justicia Militar, com perquè també pod entender, no senyalantla expressament, de cualquier clase de las que la ley autoriza.

Peró lo que no ens cap a la barretina ni els cap a la butxaca als processats, és alló de quedar en llibertat, presentarse cada tres dias, y debiendo los tres primeros ser puestos en las cárceles nacionales de esta ciudad, etc. ¡Feul un nus a la cua an aquesta classe de llibertat després de prestar fiança de mil manxegos per barba!

Aixó deura ser que, haventse processat al Mir, Prats y a la Clarumunt pel civil y pel militar a consecuencia dels mateixos successos, eis tocaria estar en llibertat per un procediment y presos per l'altre, am lo qual malehidas las ganas que tindran de fer cap fiança, perquè pera passar a la presó no es necesitan empenyos, y menos quan a las presons militars estan molt més bé y ben tractats que no estarian a la civil, y cobran actualment tres rals diaris per barba de socorro.

Lo que si toca ara fer als presos, y en aquesta tasca també eis ajudarem, es veure com estan pel civil, que fins ara no se n'havian cuytat, y enterarse de si definitivament podran eixir en llibertat provisional, ó si té de succedir que quan eis deixin lliures d'un bras eis enganxin per tres camas.

A la brillant vetllada celebrada el dijous passat en el circuli lliurepensador La Luz van recullirse a favor dels presos pels successos del Calvo-Vico la quantitat de vint pesetas setanta cinc centims.

La societat d'obriers d'Estampats y Blanqueig mecánics de Barcelona y el seu pia ha mudat la seva direcció, trasladante al carrer del Bo-

gatell, n.º 72, baixos, del vèh poble de Sant Martí de Provensals.

La Societat de Lampistas, Llautoners y Llainers de Barcelona y els voltants, celebrarà reunió general reglamentaria demà dissapte, a las 9 de la nit, en el seu local social, carrer de Vistalegre, n.º 18, principal.

El diumenge pròxim, a las 9 del mati, y en el Saló del Sigle, Rambla de Catalunya, es celebrarà un gran meeting de propaganda lliurepensadora y ensenyansa laica, organistat y convocat per la societat laica Gutenberg, prenent-hi part variis distingits oradors del poble.

A Martorell va celebrar el diilluns un matrimoni civil am gran solemnitat y concurrència, prenent-hi part mitja població.

Fa uns quinze dias va ferse á Sabadell l'enterró civil de Josep Vidal, essent altament concorregut, y el diilluns derrer es va celebrar el de Josep Cuadros Esquins, assistint tanta ó més numerosa concurrència, abundant els masons, per haver pertenescut al difunt á la logia *Ostria* d'aquella ciutat, fent un discurs al cementiri civil el ciutadà Salas Anton.

Res més á proposít que els actes civils per contrarrestar la intolerancia que per tot arreu ens correa.

BROMADAS

Coplas cantadas per la societat coral «La Mosca»

Madri las verduleras s'han tornat á esvalotar pels impostos qu'els volia l'ajuntament imposar. Més ellas, totes á una, am seu potens han cridat: —Senyors, s'ha acabat el bròqui! y... així el bròqui s'ha acabat.

Vaya una bromá! Vaya un bullit! Si això és la lluna, tornem al lit.

Que la dóna és el dimoni tenguho per ben segú: la que no es pensa la dóna, no se la pensa ningú.

Are, per fer 'enlata' als homes, ha pensat el sexe *fac*, torna á treure dels armaris el carnicó mirinyac.

En Castelar, l'home ilustre, aquell que té tant talent, ha donat, com si tal cosa, un gran miqué á la gent. Quant tot hom més se pensava qu'era més republicà... ha resultat se un ruzine am ribets de sagrista.

A las noyas casadoras un consell els vull donar: si acas volen trobar homes qu'ex vulgan deixar casar, que no es posin gayres llassos, ni am polvos gastin mois rals... perquè es diu que no s'agafan llibras al sí de tabals.

Fent lo qu'hi fet am las dónas, daré als homes un consell de primer féu que la llana no us fassi cria al castell. Y després aneu alerta, que no us trobin descuydats... qu'avuy dia moitas dónas portan els papers mollats.

L'arcalde marquès d'Aiella, arcalde ha deixat de ser, y segons las veus que corren, li han jugat un mal paper. Are festeja la vara un senyó que no és molt ric... que, si la vara arrellega, l'impremta arrellegará un sic.

Dintre molt poc Barcelona será una bassa de calx, gracias á uns quants *xucó-llantias* molt devots y molt morals, que fan agafá á las dónas que solias van pels carrés... perquè ells voldrían que fossin per ella y per ningú més.

Am la societat *La Falla* passen cassos divertits, y tot perquè els que la forman són veus rancs y ensoyats. El seu gust fora qu'els joves es tornessin ben devots... y no saben que la dóna es la devoció de tots.

DOMINGO BARTINA

Qu'à l'Hospici d'aquesta ciutat hi hagin tellers de variis oficis, qu'en ells s'ensenyi á treballar als assilats pera que arribin un dia á puguerse guanyar la vida fóra d'allí, està molt posat en rahó y sempre ho havem aplaudit.

Mes que per treballar del diilluns al dissapte s'estimuli á l'assilat am la fabulosa (verdaderament que sembla una fábula) suma de dos ó tres rals cada semmana, ja és cosa que no pod anar ni am rodas, y valdria la pena de que s'hi posés un sic de remey, encare que no més fos doblant ó triplicant aquesta miseria.

Però qu'en cambi d'aixó vingui un encarregat com el de la secció dels tellers, qu'el dimecres de la semmana passada es tregué am mals modos al *Rabans* del devant, per haverli anat á fer una senzillissima reclamació, y que en sent al dissapte fassi treure per la *hermana* sor Eugenia mitja *semanada* (25 céntims) de l'infelis que guanya 2 rals en sis dias desde las 6 del mati á las 9 del vespre, aixó es una cosa tant mal'leta, qu'esperem hi posará remey qui pugui, ó sinó farà que am més rahó que may es pugui dir:

Desgraciat de qui va á l'hospici! Y no es pod ser pobre per cap diner!

La devoció fins al cel y á la bossa no hi toquem.

Tal se deu practicar á las fábricas dels grans burgesos Serí y Solá, puig que mentres el Sr. Petx, encarregat de la fabrica de Barcelona, repartia uns fullas piadosas pera fer assistir als seus obrers á certans funcions d'iglesia, els treballadors de la fabrica de Gracia tenian de declarar-se en *huelga* per escatimársels la llargada del tir á l'acarlo.

Aquets fan com aquells religiosos de moda, que després d'haverse enriquit comprant per un tres y no res els bens del clero, are son més papistas qu'el papa y més clericals que mossen Sera.

Si de tots aquets devots en treguessim l'hipocressia, no en quedaria ni una engruna religiosa.

Las *caixas dels morts* am que fins are es volia ensoipar als obrers, portavan totes la manganiella de Juntas mixtas per parts iguals, y en cas d'empat l'autoritat decidia, que sempre, naturalment, ho faria á favor del poderós y contra el débil.

Doncs á Sant Pere de Ribas, població eminentment agricola entre Vilanova y Vilafranca, s'acaba de constituir una *caixa dels morts* qu'en podriam dir molt més desvergonyida, per quant l'imparcialitat ja li cau garras avall fins á l'extrém de que la Junta Directiva, qu'ho acorda tot, és formada per sis propietaris y tres treballadors.

Y no es pensin: á Vilafranca es publica un semanari lliberal-burgés-monarquic-catalanista y formatje d'Holanda, qu'entona cántics d'*Hossanna* per la tal associació, dihent que amb ella els treballadors del camp, arribaràn poc menos que á fermar els gossos am liangonissas.

Aquets catalanistas reaccionaris són la calamitat més gran que pod caure demunt dels obrers catalans.

A bé qu'el tal periòdic ja està en caràcter al defensor la *caixa dels morts* de Sant Pere de Ribas.

Es diu *Las Quatre barras*, y té molta rahó. Verdaderament es necessita tenir *m lla barra*... quatre vegadas, pera sortir am l'estirabot de qu'ha de ser favorable á l'obrer y té de portar armonia entre el capital y el treball una caixa com aquella...

Ahont s'hi preté tancar sis llops y tres anyells pera acordar *am llibertat completa* lo que convingui als interessos de tots plegats.

Per casualitat ens ha vingut á mans un número de *La Revista Tarrasense*, y fullejant, fullejant, ens ha fet molta gracia toparnos amb unas cartas portadas á la redacció d'aquell periòdic pel celeberrim Alfons Sala, actual

diputat electe per Tarrasa en competencia amb el nostro amic Salas Anton, acusador el primer y defensor el segon dels obrers d'aquella població en la celeberrima jugarreta del cabas de petardos que per art de birlibirloqui va descobrir aquell y va demostrar aquet qu'era un *romanso*.

En las cartas á que fem referencia es preté escorre el bulto sobre certs lets, relacionats am l'infame agressió de que va ser objecte el mossó de l'estació Joan Papell per part de dos agents de l'autoritat local, y lo més gráfic y sustanciós d'aquella camàndula està en las següents paraulas que diu *La Revista* que dirigi l'Alfons Sala al director de dit periòdic:

—Ja que tant s'ha ocupat de la meva persona *La Revista*, us asseguro qu'el dia que pugui empapararvos... ho fare fort.

¡Molt bé, Titella! Aquest esquitx d'advocat que no més pensa amb empaparar al pròxim, perquè ell no té res més que fer, li convé que sàpiga que també està á la reciproca.

Y el dia qu'aquells á qui hagi fastidiat el Sr. Sala puguin empaparar... fassintho també ben fort.

Qu'el paper resulti un tacó moral, com diu en Megia contant sas hassanyas:

Compré á fuerza de dinero la libertad y el papel, y jugando en un santuario al fraile, le enfié certero... una bola enruella en él.

XARADA

La Am nota musical, un article la segona, y nom d'animal tres dóna, y un aucell és la total.

BERNARÉ LLIBRENS

ANAGRAMA

—Ja que t'en vas al Masnou, zvois ferme el favor, total, de doná' aquest plat de tot al meu nebot en Pasqual?

L. L. MARI

GEROGLÍFIC

TTTTTTTTT
P
1 8 9 2
A

R. ANDREA

SOLUCIONS

À LAS CABORIAS DEL NÚMERO DERRER
Trenca-cloacas: Cinc minuts fora del món.

Imprempta de L'Asenc, Ronda Universitat, 4, Barcelona

QUESTIONS SOCIALS

Estudis sobre els més importants temas qu'afecten al problema social

Un elegant tomet de 128 planas, DOS rals

La Mujer en el Cristianismo

por CRISTÓBAL LITRÁN

con el prólogo

La Mujer ante la Ciencia

por ODON DE BUEN

Forma un elegante libro de 96 páginas con bonita cubierta de color, conteniendo y comentando las más notables y sabrosas barbaridades con que los padres de la Iglesia han vilipendiado á la Mujer.
Precio á reales.—Encuadrado en tela, 1 peseta

LAS RUINAS DE PALMIRA

ó meditaci6n sobre las revoluciones de los imperios, seguida de LA LEY NATURAL

por EL CONDE DE VOLNEY

Edici6n popular traducida directamente del francés por el profesor A. Zeugueid, con la biografia del autor, formando un elegante tomito de más de 300 páginas.

Precio UNA PESETA

25 % de rebaja á vendedores y correspondientes.